

Hárommillió külföldi

Több mint hárommillió külföldi fordult meg hazánkban az év első hét hónapjában, s ugyanakkor 870 000 magyar utazott külföldre, 158 ezerrel több, mint az elmúlt év hasonló időszakában. A főszezon befejezésének alkalmával az idei forgalom alakulására Budai András, az Országos Idegenforgalmi Tanács titkára elmondotta: a növekvő idegenforgalom egybevetésével a szolgáltatás emelkedő színvonalának az eredménye.

Új búzák

Miniszteri határozat értelmében a negyedik éves terv végére országszerte be kell fejezni a búzafajták váltását, újabb, bővebben termő, kedvezőbb tulajdonságú fajtákat kell termesztetni. Komárom megyében már az idén teljesítik ezt a feladatot. Ez a búzatermesztésre nagyon kedvező időjárás mellett elsősorban a céltudatos vetőmag-szaporító munkának köszönhető. Az idén a vetőmagvak 45 százalékat cserélik ki. Örvendtes, hogy az új szovjet és magyar fajtákból a tervezettnél is nagyobb mennyiséget igényeltek a megye nagyüzemei. A Kavkaz névű szovjet búzából hét vagon helyett huszonhárom vagonnal vásárolnak.

Kukorica-bemutató

A Szegedi Gabonatermesztési Kutató Intézet szeptember 11-14-ig, keddtől péntekig, négy napon át kukorica-bemutatót rendez. Valamennyi napon azonos lesz a program. Dél előtt 10 órakor az intézet Ságvártelepén találkoznak az érdeklődők, Ezedtől a Belgrád felé vezető 5-ös számú úton, majd megtekintik a különböző kukoricahibrideket. Az agrotechnikai kísérleteket (hidzidenkénti tőszám, műtrágyamennyiség és arány). Őthalmon tanulmányozhatják a látogatók. Ezt követően a szakemberek megvitatják a látottakat.

Olcsón is lehet...

A mezőgazdasági termelés két lényeges mozgatója napjainkban: állandóan többit és szebbet termelni, de jóval olcsóbban. A homoki termelőszövetkezetekben ez korántsem olyan egyszerű, mint ahogy első hallásra, látásra tűnik. Igaz, a fejlődés törvényszerűségeit a homoki gazdaságok — így például a balástyai Móra Ferenc Tsz — sem kerülhetik el. Am, ha a sajátosságokat nem veszik figyelembe — a fejlődés termelőképesége alacsony, heterogén a terület, a tápanyagszegénység és vízhiány évtizedekre visszanyúló probléma, lépésenként változik a talaj stb. — akkor jövedelmezőtlen lesz a termelés.

A szarvasmarhaprogram a homoki világban is érezhető hatását, több telep épült a szegedi járás közös gazdaságaiban. Balástyán sokat gondolkodtak, amíg a forintokat összeszorították az építkezéshez. Napjainkban jó példa a balástyai Móra Ferenc Termelőszövetkezet olcsó építkezése, major kialakítása, hiszen számolva a takarmánytermő területek közelségével, szállítási

Önzetlenség

Allok a gyárkapuban, s figyelem az arrajárókat. Az arcukat, a tekintetüket. A fiatalasszony előre köszön az idős hegedűkészítőnek, az unokáját sétáltató nagyapa az alig felcseperedett asztalosnak. Azok barátságosan viselkednek. Pedig a szokások normái szerint idegenek. Egy szót sem váltottak, s valószínűleg egymás nevét sem ismerik. Miért hát az ismeretlen tisztelt?

BARÁTSÁGBAN

A fiatalasszony: — A nevem nem érdekes, vagyunk egy páran, akiknek ide jár a gyerekük a Hétvezér utcai óvodába. Valóban nem ismerem nev szerint ezeket az embereket, mégis tudom kicsodák. Tudom a munkájuk után, amit bent, a gyerekek asztalánál, ágynál, székénél végeztek, tudom, amióta kislányomat ide járatom. A két öreg épület, a gyár, s a százéves óvoda szinte egymásnak támaszkodik a Hétvezér utca 7-9. szám alatt. Talán jelképek is tarthatnánk. Az öreg bizony girbe-gurba tetőszerkezet segítségével talál a jól karbantartott gyári tűzfalban... A szomszédság mikor vált barátsággá? — Ki tudja, emlékezetes esemény, évforduló nem jelzi ezt. Amióta a

gyár áll, s benne ügyes kezű emberek dolgoznak, azóta. Szabó István munkás mondja: — 1968-ban léptem be az üzembe. Nekem legelőször az volt az érzésem, hogy ez az óvoda a gyáré. Úgy beszéltek róla a társaim, s láttam, ahogy oda járnak délutánonként. Csak később tudtam meg, hogy hivatalosan a tanácshoz tartozik. Nekünk semmi közünk hozzá. „Papíron” nincs, az életben viszont annál több. A különleges kapcsolat történetét így mondja el Vass Lajosné óvónő: — Tavaly talán a leghidegebb téli napon magam köré gyűjtöttem a gyerekeket a nagy cserépkályha előtt. A tűzön izzott a koks, s örültem, hogy egyik sem beteg közülük. Aztán váratlanul felrobbant a kályha. Egyszerre füst lett, meg hideg. Hova szaladtam volna, ha nem óhózzák-juk? Jöttek, s órákon belül ismét meleg volt, az óvodát nem kellett bezárni, a szülőket hazahívni. Akkor a munkások felajánlották, hogy az egész óvodát rendszeresen felújítják. Kerül, amibe kerül. No, de én csak általánosságokban beszélek — a tények többet mondanak. Egy év alatt kimeszelték az összes helyiséget, festettek, tapétáztak, három szekrényt készíttettek, az udvarra vasjátékokat és mászkákat, a kaptunk ajándékba egy té-

vét is. A tanács összeszámolta: az elvégzett munka 30 ezer forintot ér.

NEGY BRIGÁD

Tehát négy brigád rövid esztendő alatt 30 ezer forintnyi munkáját adta a százéves óvodának, délutánonként. Miért áldoz ennyit egy gyári kollektiva a számára idegen száz gyerek kényelméért, a százéves öreg óvodáért? Mit kapnak cserébe érte? A válaszáért a hangszergyár műhelyeibe indultam.

— Miért áldozunk ennyi energiát? Tulajdonképpen nem gondolkodtunk rajta. S az igazság: nem érezzük áldozatnak, ezt őszintén mondom — kezdi Papp István, a Béke szocialista brigád vezetője. Összetalálkozunk, itt ebben az üzemben egyvadású család- és gyerekszeretők. A többi, a folytatás kialakult, jött magától.

— Beosztjuk egymás között a tennivalókat — veszi át a szót Regdon Kálmán, a Tyereskova brigád vezetője. — Nekünk is családunk van, második műszakkal, ezernyi gondnal. De az óvoda pesztrálásáról semmiképpen sem akarunk lemondani, hiszen hozzátartozik az életünkhöz. Nézzé, most az új gyerekeknek, akik az idei óvodai évben jönnek, már építőköveket is csinálnak. Higgye el, a magunk öröme-re tesszük.

— Legtöbbször az óvónő már nem az igazgatóhoz megy, hanem hozzánk jön. Tudja, kit kell kérni, ha elromlik a vízvezeték, ha nem működik a mosógép, vagy baj van a kályhával. S ez így van jól, így lesz a jövőben is — teszi hozzá Faragó Sándor, a Petőfi brigád tagja.

JEGYZŐ-KÖNYVEK

Somogyi Aladár, a hangszergyár igazgatója akkurátusan megírt jegyzőkönyveket tesz elem. A Béke, a Tyereskova, a Petőfi és a csellókészítő szocialista brigádok vállalásait. 100, 200, 500 óra — önzetlenségből. És látom, hogy nemcsak a szomszéd óvodáért, a gyerekekért, hanem a megújuló Klapka térért, a tarjáni óvodáért, a gyár előtti utcáért. A világrért, amelyben élnek. A hangszergyári munkások — önmagukért. A gépek között sétálva hallottam ezt a mondatot, s most megismerve a fehér lapok sorait, tudom, hogy őszinte volt: — Mj sok mindent kaptunk már, jó munkát, megélhetést, a gyerekeinknek óvodát. Jól-ezik ebből valamit visszaadni.

A Hétvezér utcaiak ezért köszönnek ismeretlenül a hangszergyári munkásnak. Matkó István

A bérek térképe

Részben megvalósult, részben megvalósítás alatt áll az a határozat, amelyet 1972. november 14-15-i ülésén hozott a párt Központi Bizottsága az állami ipar munkásainak béremeléséről, illetve a szakmai bérek országos táblázatának kidolgozásáról. A központi béremelést március 1-től minden iparvállalatnál megkapták, a bértáblázat kimunkálásán pedig úgy serénykednek az illetékes állami és szakszervezeti szervek, hogy az 1974-től alkalmazható legyen. A néhány, summázó mondatba beleférő cselekedetsor a legutóbbi évek kiemelkedően fontos bérpolitikai intézkedéseit tárja elélnk.

Hosszabb ideje tartó folyamatként figyelhetjük meg az ágazatok, valamint a szektorok — állami, szövetkezeti — közötti keresetkülönbségek mérséklődését. Helyes ez akkor, ha indokolatlan eltérések tűnnek el, ám kedvezőtlen ott, ahol szakképzettségi igényekben, munkakörülményekben egymástól erősen elütő területek közeliednek. 1971-ben és 72-ben ugyan a nagyvállalatok dolgozóinak keresetnövekedése — a többiekhez mérten — valamelyest gyorsult, a párthatározat a viszonylagos elmaradás főlészámolását is lehetővé tette. „Figyelembe kell venni a magasabb képzettséget, a teljesítményt, a nehéz fizikai munkát, és előnyben kell részesíteni a nagyobb részt nőket foglalkoztató, több műszakban dolgozó üzemeket” — szögezte le a határozat.

Meghaladja az 1,3 milliót azoknak a munkásoknak a száma, akik március 1-től a határozat eredményeként nagyobb összegű alapórabért kapnak. Az emelkedés mértéke átlagosan több mint kétévi bérnövekedésnek felel meg!

A Munkaügyi Minisztérium megkülönböztetett figyelemmel kísérte a megvalósítást, s számításai szerint idén az iparban a várható keresetnövekedés 12-13 százalékkal körül lesz. A központi forrásokból származó, átlagosan 9,8 százalékos alapbér-emelkedéshez ugyanis még társul a vállalatok saját bérfejlesztési lehetősége.

Sok mindenbe „beleszólt” a március elseje. A szaktudás megbecsülésének jeleként — s mitagadás, erre jó néhány üzemet valóban inteni kellett — átlagosan 11,2 százalékkal növelte a képzett munkások alapbérét, s még lényegesebben — 13,1 százalékkal — a női szakmunkásokét. Elvezte az előnyt — ahogyan azt a párthatározat is megszabta — azok tábora, akik nehéz fizikai munkát végeznek, három műszakban vagy folyamatos üzemű helyen dolgoznak; előbbiek béremelkedése 10,4, utóbbiaké 11,1 százalékra rúgott. A jó határozat megfelelő végrehajtása azonban nem lezárt, sokkal inkább ösztönzött valami új megkezdésére. Nevezetesen arra, hogy a központi béremelés eredményeit megőrizve és továbbfejlesztve, a vállalatok — végre — kialakítsák saját helyi bérpolitikájukat. Ami persze nem megy egycsapásra.

Napjainkban eléggé kusza a bérek, keresetek térképe. Hegyeket, dombokat látunk ott, ahol a síknak lenne helye, fölfedezhetjük a széles, közös utakat keresztező csapásokat, s itt-ott szakutcák, ingoványos területek is lelhetők. Azonos szakmák keresete jelentősen eltérő — túl széles határok között szóródik, mondják a szakemberek —, a kiemelkedően képzett munkások, valamint a képzett és nehéz fizikai munkát kedvezőtlen körülmények között végzők anyagi megbecsülésével sem lehetünk még elégedettek, ahogy a szakmák közötti arányokkal úgyszintén.

Ezeknek, s a hasonló gondoknak a megoldásában aligha lesz varázsszer a szakmai bérek országos táblázata, de — amint azt a SZOT elnöksége június 25-én tartott ülésén megállapította — jó eszköze lehet a korszerűbb és hatékonyabb bérpolitikának. A kialakítandó mutató hozzájárulhat a szakmák közötti bérarány egészségesebbé tételéhez, s főként ahhoz, hogy — miként a Központi Bizottság ülésén megfogalmazták — „az egyes szakmák azonos gyakorlattal rendelkező, azonos teljesítményt nyújtó munkásai ugyanazon skálájú alapbért kapjanak az egész országban, függetlenül attól, melyik iparágban, nagy vagy kis üzemben, az állami, a szövetkezeti vagy a magán szektorban dolgoznak”.

Idén júniusban a bányászatban 3143 — tavaly ugyanekkor 2801 —, a kohászatban 2616 (2353), a közlekedési eszközök gyártásában 2499 (2290), a vegyiparban 2301 (2109), a textiliparban 2058 (1859) forint volt a munkások átlagos havi keresete. A növekedés tükrözi az alapbér márciusban lezajlott emelését, ám azt már elrejtik az átlagok, hogy üzemben, gyáron, vállalatban belül egybeesik-e elv és gyakorlat, a központi intézkedésen túl, helyben mit tettek, tesznek az igazságosabb arányokért, a megdolgozott jövedelmekért. Mert igaz, vannak, akik meg lehetőségen jó bérért sétálnak, csellengenek, selejtet termelnek, ám vannak — s nem is kevesen! —, akik kiváló munkája, nagy hozzáértése, szakmai rátermettsége, s ne féljünk azt sem leírni, hogy tehetsége, nincs igazán megfizetve. Ezen azonban a gyár helyett sem segíthet senki!

Jókor tett lépés volt a márciusi alapbér-emelés, nagyon itt az ideje az országos bértáblázat alkalmazásának. Tapasztalhatni, hogy a „bérfronton” sok minden mozgásba lendült — lendülhet majd — ezek nyomán. Mégis, az a legfontosabb, hogy végre helyben szülessék meg a felismerés: okosan „megkomponált” vállalati bérpolitika nélkül hosszú távon sem a termelés, sem a munkaerő-gazdálkodásban, csakúgy mint a termékekfejlesztésben, vagy a piacok megtartásában és kiterjesztésében, haladni nem lehet. Mert ugyan a bér a termelési költségeknek csak kis része — ágazatonként váltakozva 6-28 százaléka, de amiért és ahogyan adják, az erőteljesen befolyásolja a termelés legfőbb tényezőjét, a munkát elvégző embert.

MÉSZÁROS OTTÓ